

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет
імені Лесі Українки

Кафедра кримінального права і процесу

Старко О.Л., Чупринський Б.О.

Загальні засади призначення покарання
Методичні рекомендації щодо
підготовки до семінарських занять
(для здобувачів освіти денної форми навчання)

Волинський національний університет
імені Лесі Українки
2023

УДК 343.2(477)(073)
ББК 67.408.0(4УКР)р30-2
С 77

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі
Українки (Протокол № 3 від 29 листопада 2022 р.)*

Рецензенти:

Кравчук В.М. – доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права, професор

Старко О.Л., Чупринський Б.О.

С 77 Загальні засади призначення покарання: метод. реком. щодо підгот. до семінар. занять (для здобувачів освіти 4 курсу денної форми навчання). Луцьк: Волинс. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2023. 26 с.

Методичні рекомендації містять плани семінарських занять, тематику рефератів, завдання та задачі та перелік рекомендованої літератури.

**УДК
343.2(477)(073)
ББК**

67.408.0(4УКР)р30-2

© Старко О.Л., Чупринський Б.О. 2023

© ВНУ імені Лесі Українки, 2023

Вступ

Освітній компонент “Загальні засади призначення покарань ” спрямована на поглиблене вивчення положень кримінального законодавства, яке регламентує загальні засади призначення покарань, а також проблемних питань, що виникають у процесі застосування норм закону про кримінальну відповідальність при призначенні судом покарання.

Семінарські заняття проводяться по основних питаннях курсу. Під час підготовки до семінарських занять студентам потрібно вивчити відповідні законодавчі та інші нормативні акти, які зазначені у навчальних завданнях. Джерелом потрібної для підготовки до семінару інформації є підручники і конспект лекцій, а з питання, що викликає підвищений інтерес – додаткова література.

При підготовці відповідей на питання, що містяться у завданнях, необхідно виробляти навички самостійної роботи з нормативним матеріалом. Слід використовувати також рекомендовані монографії, наукові публікації.

Підготовленість здобувача освіти до заняття засвідчується наявністю у нього конспекту, в якому цитуються положення нормативних актів, дається письмове вирішення практичних ситуацій. Відсутність конспекту свідчить про те, що здобувач освіти не готовий до заняття, і є підставою для виставлення йому незадовільної оцінки.

Виступаючи на семінарському занятті, здобувач освіти повинен викласти суть питання, запропонувати своє вирішення і обґрунтувати його. З дозволу науково-педагогічного працівника інші здобувачі освіти доповнюють доповідача або висловлюють свої точки зору.

У кінці обговорення науково-педагогічний працівник підсумовує його результати, висвітлює позитивні сторони і недоліки відповідей, виставляє оцінки у журнал.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття №1

Тема 1. Історія розвитку інституту покарання, загальних засад призначення покарання

План

1. Соціальна зумовленість системи кримінальних покарань.
2. Еволюція системи покарань.
3. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України 1922 р., 1927 р., 1960 р.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Богатирьов І. Г. Кримінальні покарання, не пов'язані з позбавленням волі (теорія і практика їх виконання

кримінально-виконавчою інспекцією) : дис... д-ра наук: 12.00.08. 2006. 382 с.

3. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Національна академія внутрішніх справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
4. Дудоров О.О. , Хавронюк М.І. Кримінальне право: навч. посіб. К.: Ваїте, 2014.
5. Книженко О. О. Теоретичні засади встановлення санкцій у кримінальному праві : монографія / О. О. Книженко. Х. : Атіка, 2013. 384 с.
6. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю.В.Баулін, В.І.Борисов, С.Б.Гавриш та ін., За заг.ред. В.В.Сташиса, В.Я.Тація. К.,2019.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За ред. М.І.Мельника, М.І.Хавронюка. К.: Атіка, 2019.
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: / За ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. К.: Юрінком Інтер, 2018.
9. Стан здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні

правопорушення судами загальної юрисдикції у 2022 році).

URL:

file:///C:/Users/Admin/Downloads/Stan_Pravosuddya_Criminal_2022.pdf

10. Туркот М.С., Столітній А.В., Шмаленя С.В., Снігар М.І. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини. Київ : Норма права, 2022. 1104 с.

Виконати завдання:

1. Дати визначення понять: кримінальне право, система покарань, закон про кримінальну відповідальність, соціальна зумовленість системи покарань, загальні засади призначення покарання, генеза системи покарань.
2. Навести обтяжуючі покарання обставини за КК 1960 р.
3. Назвіть пом'якшуючі покарання обставини за КК 1960 р.
4. Назвіть загальні засади призначення покарання за КК 1960 р.
5. Назвіть загальні засади призначення покарання за чинним КК України.
6. За які злочини було передбачено смертну кару за КК 1960 р.

Семінарське заняття №2

Тема 2. Поняття покарання і системи покарань у кримінальному праві

План

1. Поняття та ознаки покарання.

2. Відмінність покарання від інших заходів державного примусу.

3. Система покарань за чинним КК України, її ознаки.

4. Поняття та види санкцій закону про кримінальну відповідальність.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Берзін Павло. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади. К.: Дакор, 2018. 404 с.

3. Борисов В.І., Тацій В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина: *підручник*, К.: Дакор, 2020. 768 с.

4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: *підручник*, К.: Правова єдність, 2020. 768 с.

5. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навч. посіб. К.: Ваїте, 2014.

6. Кримінальне право України. Загальна частина :

підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

7. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : *монографія*. Київ : Юрисконсульт, 2006. 1048 с. 176.

Виконати завдання:

1. У чому полягає сутність принципу невідворотності покарання ?

2. У чому полягає виправлення як мета покарання?

3. Аргументуйте, у чому проявляється сутність попередження як мети покарання?

4. У чому полягає сутність відновлення соціальної справедливості як мети покарання ?

5. Навести приклади відносно визначених санкцій та альтернативних санкцій за статтями Особливої частини КК.

6. Чи містить чинний КК України абсолютно визначені санкції ?
7. Визначити вид санкцій за за ст.ст. 157, 158-2, 161, 162, 172, 181.

Вирішити задачі:

Задача 1. Неповнолітню В. за крадіжку смартфона було засуджено до 2 місяців позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 2. За привласнення чужого майна в особливо великих розмірах Г. було засуджено до позбавлення волі на строк 8 років з конфіскацією майна, яке є його власністю. Серед майна був житловий будинок в сільській місцевості, в якому Г. та його сім'я (малолітні діти включно) постійно та давно проживали. Вважаючи, що жилий будинок не підлягає конфіскації, Г. подав апеляцію на вирок в цій частині.

Чи підлягає апеляція Г. задоволенню?

Задача 3. П. у минулому році був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 296 КК України, а в цьому році знов вчинив хуліганські дії, за що був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 296 КК України. Суд призначив П. покарання у виді штрафу.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 4. Неповнолітнього Г. за розбійний збройний напад було засуджено до 12 років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 5. Ж. засуджено до довічного позбавлення волі за умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Кримінальне правопорушення було вчинено в день, коли йому виповнилося 18 років.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 6. До військовослужбовців строкової служби С. та Л. суд застосував покарання у виді службового обмеження на 3 роки.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 7. Після святкування свого дня народження К., якому в цей день виповнилося 18 років, взяв участь у бійці. Під час бійки К. завдав два удари складеним ножом в серце Ф. і чотири удари в шию Ш. Внаслідок цього Ф. помер у лікарні наступного дня, а Ш. – через 5 днів. Щодо К. розпочате кримінальне провадження за вчинення злочину, передбаченого п.п. 1 і 7 ч. 2 ст. 115 КК України.

Чи може суд призначити К. покарання у виді довічного позбавлення волі?

Семінарське заняття № 3

Тема 5. Філософські концепції покарання

План

1. Загальні концепції покарання та його мети.
2. Філософські концепції покарання.
3. Загальне визначення поняття покарання і системи покарань у кримінальному праві та їх ознаки.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного Суду : станом на 01.01.2021 / упоряд. С.Г. Туманов. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 976 с.
2. Мина В.В. Мета покарання у філософсько-правовому вимірі. *Митна справа: Науково-аналітичний журнал з питань митної справи та зовнішньоекономічної діяльності*. № 3 (75). Ч. 2. Львів, 2011. С. 85–90.
3. Габлей Н.Г. Покарання та його мета. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2012. № 2. С. 190-197.
4. Гуторова Н.О. Кара як мета покарання. С. 42-46. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b6334a2a-48cd-435b-ad11-d46998a8fd67/content>

Теми рефератів, доповідей

1. Покарання як відплата.
2. Покарання як страхування чи попередження. Покарання як виправлення чи перевиховання.
3. Загальне попередження та шляхи його досягнення. Спеціальне попередження та шляхи його досягнення.
4. Правоохоронна практика досягнення цілей покарання.

Семінарське заняття № 4

Тема 6. Види покарань та їх зміст.

План

1. Громадські роботи, виправні роботи.
2. Службові обмеження для військовослужбовців. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
3. Арешт, обмеження волі.
4. Позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Семінарське заняття № 5

План

1. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
2. Конфіскація майна.
3. Позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю.

4. Штраф.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Берзін Павло. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади. К.: Дакор, 2018. 404 с.
3. Борисов В.І., Тацій В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Дакор, 2020. 768 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Правова єдність, 2020. 768 с.
5. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навч. посіб. К.: Ваїте, 2014.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

7. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : монографія. Київ : Юрисконсульт, 2006. 1048 с. 176.

Теми рефератів, доповідей

1. Відмінність конфіскації майна від спеціальної конфіскації.
2. Смертна кара за законодавством зарубіжних країн.
3. Особливості службових обмежень для військовослужбовців як виду покарання.
4. Особливості тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

Виконати завдання:

1. Чи може бути призначене покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання строком на 3 роки за порушення таємниці голосування (ст.159 КК України)

2. Чи може бути призначене покарання у виді громадських робіт жінкам, які досягли 55 років?

3. Чи може бути призначене покарання у виді виправних робіт працівнику поліції, медичному працівнику, селищному голові ?

4. Чи може бути призначене покарання у виді конфіскації майна за перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань?

5. Чи може бути призначене покарання у виді довічного позбавлення волі жінкам, які мають дітей до 3 –х років ?

6. Проаналізувати інформацію про осіб, засуджених до довічного позбавлення волі у 1999–2022 рр. (Стан здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення судами загальної юрисдикції у 2022 році). URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Stan_Pravosuddya_Criminal_2022.pdf

Семінарське заняття № 6

Тема 7. Альтернативні покарання та проблеми їх застосування

План

1. Поняття та види альтернативних покарань.
2. Аналіз покарань, альтернативних позбавленню волі.
3. Особливості реалізації альтернативних покарань в санкціях статей Особливої частини КК.
4. Міжнародні стандарти у сфері альтернативних покарань.

Теми рефератів, доповідей

1. Історія виникнення альтернативних покарань.
2. Кримінологічні проблеми альтернативних покарань на сучасному етапі.
3. Особливості реалізації альтернативних покарань в практичній діяльності судів, органів і установ кримінально-виконавчої системи.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Берзін Павло. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади. К.: Дакор, 2018. 404 с.
3. Борисов В.І., Тацій В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина: *підручник*, К.: Дакор, 2020. 768 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: *підручник*, К.: Правова єдність, 2020. 768 с.
5. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: *навч. посіб.* К.: Ваїте, 2014.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : *підручник* / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 9-е вид., переробл. та допов. Київ : Юридична думка, 2019. 1288 с.

8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. Київ : Професіонал, 2021. 912 с.

9. Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальному судочинстві / упоряд.: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ : Алерта, 2022. 322 с.

Виконати завдання:

1. Чи є прийнятним застосування громадських робіт як альтернативної міри покарання для суспільства.
2. У чому полягає значимість альтернативних покарань для соціалізації особистості.
3. Чи сприяє реабілітації злочинця, його інтеграції в суспільство застосування штрафу.
4. Проаналізувати інформацію про осіб, засуджених до виправних робіт та громадських робіт (Стан здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення судами загальної

юрисдикції у 2022 році). URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Stan_Pravosuddya_Criminal_2022.pdf

Вирішити задачі:

Задача 1. Б., керуючи автомобілем, перевищив дозволену швидкість і вчинив наїзд на пішохода, внаслідок чого останній отримав середньої тяжкості тілесні ушкодження. За ч. 1 ст. 286 КК України Б. засуджено до арешту на строк 6 місяців. В апеляції Б. прохав врахувати його особу та призначити замість арешту покарання у виді виправних робіт, оскільки, хоча йому і виповнилося 62 роки, він продовжує працювати, позитивно характеризується як за місцем роботи, так і за місцем проживання.

Чи підлягає апеляція Б. задоволенню?

Задача 2. За вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 143 КК України, суд застосував до Г. покарання у виді обмеження волі на строк 6 років.

Чи правильним є рішення суду? права займатися певною діяльністю (медичною практикою), оскільки

поряд з обмеженням волі воно передбачено в санкції ч. 1 ст. 140 КК України як альтернативне основне покарання і суд не мав права призначати за один злочин обидва покарання одночасно. Чи підлягає апеляція адвоката задоволенню?

Задача 3. До військовослужбовців строкової служби С. та Л. суд застосував покарання у виді службового обмеження на 3 роки. Чи правильним є рішення суду?

Семінарське заняття № 7

Тема 10. Особливості інституту загальних засад призначення покарання

План

1. Загальні засади призначення покарання як інститут загальної частини кримінального права.
2. Призначення покарання у межах, встановлених санкції статті Особливої частини КК України.

3. Врахування положень Загальної частини КК України при призначенні покарання.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
3. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Texta
3. Дудоров О.О. , Хавронюк М.І. Кримінальне право: навч. посіб. К.: Ваіте, 2014.
4. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю.В.Баулін, В.І.Борисов, С.Б.Гавриш та ін., За заг.ред. В.В.Сташиса, В.Я.Тація. К.,2019.

5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: / За ред. М.І.Мельника, М.І.Хавронюка. К.: Атіка, 2019.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: / За ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. К.: Юрінком Інтер, 2018.

Теми рефератів, доповідей

1. Практика застосування законодавцем різних типів кримінально-правових санкцій.
2. Взаємозв'язок ефективності системи кримінальних покарань з ефективностями конструкції кримінально-правових санкцій закону та їх реалізації у судовій практиці.

Виконати завдання:

1. Дати визначення понять: закон про кримінальну відповідальність, загальні засади призначення покарання, кримінально-правова

норма, санкція, відносно визначена санкція, альтернативна санкція, суспільна небезпека кримінального правопорушення.

2. Проаналізувати вироки, де враховано положення ст.ст. 14-15 КК України.

3. Проаналізувати вироки, де враховано положення ст. 27 КК України.

Семінарське заняття № 8

Тема 11. Особливості загальних засад призначення покарання

План

1. Врахування ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення при призначенні покарання.

2. Врахування особи винного при призначенні покарання.

Семінарське заняття № 9

План

1. Обставини, що пом'якшують покарання.
2. Обставини, що обтяжують покарання.

Рекомендована література:

1. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003р. №7: Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальному судочинстві. / Вереша Р.В., Карпунцов В.В. К.: Алерта 2022. 322 с.
2. Берзін Павло. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади. К.: Дакор, 2018. 404 с.
3. Борисов В.І., Тацій В.Я. Кримінальне право України.

Загальна частина: *підручник*. К.: Дакор, 2020. 768 с.

4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: *підручник*. К.: Правова єдність, 2020. 768 с.

5. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: *навч. посіб.* К.: Ваїте, 2014. 944 с.

Виконати завдання:

1. Наведіть приклади ситуацій, коли суд враховує положення Загальної частини КК України.

2. Чи враховує суд особу винного при призначенні покарання за вчинення ним умисного вбивства з обтяжуючими обставинами.

3. Чи може суд призначити більш м'яке покарання, ніж передбачено законом за службове підроблення (ч. 1 ст. 366).

4. Чи може суд визнати систематичне вчинення психологічного та економічного насильства над винним з боку потерпілого, обставиною, яка пом'якшує покарання.

5. Чи може бути призначене покарання у виді

позбавлення волі строком на 20 років ?

6. Чи вважається перебування винного у стані фізіологічного афекту -обставиною, яка пом'якшує покарання ?

7. Чи вважається перебування винного у стані патологічного афекту, обставиною, яка обтяжує покарання ?

Вирішити задачі:

Задача 1. Раніше судимий за грабіж С., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, вчинив крадіжку. За ч. 2 ст. 185 КК України його було засуджено до покарання у виді 4 років обмеження волі. Призначаючи це покарання, суд послався на визнання С. своєї вини, позитивну характеристику за місцем проживання та ту обставину, що на його утриманні знаходиться неповнолітня дитина.

Прокурор звернувся до апеляційного суду, поставивши питання про скасування вироку у зв'язку з невідповідністю призначеного покарання тяжкості злочину та особі засудженого, оскільки С. вчинив кримінальне правопорушення повторно, під час вчинення

кримінального правопорушення перебував у стані алкогольного сп'яніння.

Чи обґрунтованими є доводи суду першої інстанції та прокурора?

Які з наведених обставин має врахувати апеляційний суд при призначенні покарання С.?

Задача 2. Безробітні К., Р. та В. із хуліганських мотивів заподіяли легкі тілесні ушкодження потерпілому Ч. і були визнанні винними у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 296 КК України. Суд призначив кожному з них покарання у виді 2 років і 6 місяців обмеження волі, зазначивши в якості обтяжуючих обставин вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою та в стані алкогольного сп'яніння.

Чи відповідає вимогам закону призначене К., Р. і В. покарання?

Семінарське заняття № 10

Тема 13. Призначення покарання

План

1. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.
2. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
3. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Про практику призначення судами кримінального покарання: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003р. №7: Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальному судочинстві. / Вереша Р.В., Карпунцов В.В. К.: Алерта 2022. 322 с.
3. Азаров Д.С. Врахування ступеня тяжкості злочину

при призначенні покарання із застосуванням ст. 69 КК України (за результатами узагальнення судової практики). Наука і правоохорона. 2014. № 1(23). С. 60-65. URL: <https://core.ac.uk/download/149241125.pdf>

Теми рефератів:

1. Застосування норм про обставини, що пом'якшують покарання за законодавством зарубіжних країн.
2. Практика застосування більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Семінарське заняття № 11

Тема 13. Призначення покарання

План

1. Поняття множини кримінальних правопорушень, її види.

2. Поняття сукупності кримінальних правопорушень, її види.
3. Поняття та види рецидиву кримінальних правопорушень.
4. Призначення покарання за сукупністю вироків.
5. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
6. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7.: Постанови Пленуму Верховного Суду України в

кримінальному судочинстві. Вереша Р.В., Карпунцов В.В. К.: Алерта, 2022. 322 с.

3. Борисов В.І., Тацій В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Дакор, 2020. 768 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Правова єдність, 2020. 768 с.
5. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навч. посіб. К.: Ваїте, 2014.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

Вирішити задачі:

Задача 1. Іванченко, працюючи вантажником на підприємстві, викрав 10 комп'ютерів. Через три дні із особистих мотивів він наніс побої дружині.

Визначте вид множини кримінальних правопорушень у діях Іванченко.

Задача 2. П. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, – до 6 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 11 років позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання П.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК України?

Задача 4. М. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України, до покарання у виді 3 років позбавлення волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України, – до 5 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 6 років і 6 місяців позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання М.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК України?

Задача 5. В. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 257 КК України, до покарання у виді 12 років позбавлення волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 187 КК України, – до 8 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 15 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене В. покарання?

Задача 6. Г. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК України, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. Після відбуття 2 років позбавлення волі він вчинив у кримінально-виконавчій установі вбивство з

корисливих мотивів (п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України), за яке йому було призначено покарання у виді 15 років позбавлення волі. Застосовуючи положення ст. 71 КК України, суд за сукупністю вироків визначив остаточне покарання у виді 19 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Чи відповідає вимогам закону призначене Г. покарання?

Задача 7. Р. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі. Під час відбування покарання Р. вчинив втечу з місця позбавлення волі і був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 393 КК України, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. На підставі положень ст. 71 КК України остаточне покарання йому призначено судом у виді 7 років позбавлення волі.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Р.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 71 КК України?

Задача 8. Л. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 206 КК України, до покарання у виді 3 років позбавлення волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 204 КК України, – до 5 років позбавлення волі зі спеціальною конфіскацією. Суд призначив йому остаточне покарання у виді 7 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене Л. покарання?

Семінарське заняття № 12

Тема 15 . Поняття та значення судимості

План

1. Поняття, ознаки та правові наслідки судимості.
2. Строки погашення судимості.
3. Обчислення строків погашення судимості.
4. Зняття судимості: підстави та порядок реалізації.

Рекомендована література:

- 1.Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Берзін Павло. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади. К.: Дакор, 2018. 404 с.
3. Борисов В.І., Тацій В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Дакор, 2020. 768 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Правова єдність, 2020. 768 с.
5. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навч. посіб. К.: Ваїте, 2014.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
7. Муратова С.О. Судимість у системі інститутів Загальної частини кримінального права України. Х.:

Виконати завдання:

1. Визначте строк погашення судимості особи, засудженої за умисне вбивство з помсти (ч.1 ст. 115 КК України, призначено позбавлення волі строком на 7 років).
2. Чи має судимість особа, засуджена за погрозу вбивством (ч. 1 ст. 129 КК України) ?
3. Визначте строк погашення судимості особи засудженої за колабораційну діяльність (ч. 6 ст. 111-1 КК України, призначено покарання 12 років позбавлення волі).

Вирішити задачі:

Задача 1. Проти П. було відкрито кримінальне провадження за ч. 5 ст. 27 і ч. 3 ст. 191 КК України та щодо нього був обраний захід забезпечення кримінального провадження – тримання під вартою. Досудове розслідування та судове провадження тривали більше року, але пособництво з боку П. у привласненні чужого майна, вчиненого за попередньою змовою групою осіб, так і не було доведено. У результаті суд

засудив його за ч. 1 ст. 367 КК України із застосуванням ч. 2 ст. 69 КК до штрафу в розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на підставі ч. 5 ст. 72 КК України повністю звільнив від відбування покарання.

Чи буде П. визнаватися таким, що має судимість, після набрання вироком законної сили?

Задача 2. За вироком суду Т. було визнано винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 209 і ч. 2 ст. 210 КК України. За сукупністю кримінальних правопорушень на підставі ст. 70 КК України остаточне покарання було призначене у виді чотирьох років позбавлення волі. На підставі Закону України «Про амністію» Т. було звільнено від відбування покарання.

Чи можна вважати Т. особою, раніше засудженою?

Задача 3. Вироком суду К. був визнаний винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 191 КК України, та йому було призначено покарання у виді чотирьох років позбавлення волі. На

підставі Закону України «Про амністію» призначене К. покарання було скорочено на половину.

Чи виникає у К. судимість?

Задача 4. С. було засуджено за ст. 205 КК України до трьох років обмеження волі, за ч. 2 ст. 190 КК України – до трьох років позбавлення волі, за ч. 1 ст. 201 КК України – до шести років позбавлення волі.

В якому порядку може бути погашена судимість С.?

Чи впливає на обчислення строку погашення судимості дострокове звільнення від покарання?

Задача 5. Я. був засуджений судом за ч. 2 ст. 190 КК України до п'яти років позбавлення волі. У період відбування покарання він був умовно-достроково звільнений на два роки і три місяці. Через один рік щодо Я. до суду надійшло клопотання про зняття судимості.

Чи може суд задовольнити таке клопотання?

Задача 6. За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 124 КК України, у

січні цього року Н. було засуджено за вироком суду без призначення покарання, тоді як у лютому цього року К. був реабілітований за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 110 КК України.

Чи можна вважати Н. і К. такими, що мають судимість?

Задача 7. Л. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК України, до обмеження волі на строк 3 роки з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням. За вироком суду йому був встановлений іспитовий строк тривалістю 2 роки. По його закінченню Л. був остаточно звільнений від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 78 КК України.

З якого моменту Л. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Задача 8. М. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст.

191 КК України, до позбавлення волі на строк 4 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України, – до обмеження волі на строк 3 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень – до позбавлення волі на строк 5 років з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки.

Через який строк після відбуття основного покарання М. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Семінарське заняття № 13

Тема 17. Особливості покарання неповнолітніх

План

1. Загальна характеристика особливостей кримінальної відповідальності та покарання

неповнолітніх.

2. Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.

3. Покарання, які застосовуються до неповнолітніх, та їх особливості.

4. Призначення покарання неповнолітнім.

5. Звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування.

6. Погашення та зняття судимості щодо неповнолітніх.

Рекомендована література:

1. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 травня 2002р. № 6: Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальному судочинстві. / Вереша Р.В., Карпунцов В.В. К.: Алерта 2022. 322 с.
2. Берзін Павло. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні

засади. К.: Дакор, 2018. 404 с.

3. Борисов В.І., Тацій В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Дакор, 2020. 768 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник, К.: Правова єдність, 2020. 768 с.
5. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навч. посіб. К.: Ваїте, 2014.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

Відповісти на запитання:

1. Який юридичний факт для звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру передбачений КК України?

2. Які особливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності встановлені ст. 106 КК України?

3. Чому неповнолітнім не призначається довічне позбавлення волі ?

4. Які межі остаточного покарання, що може бути призначене неповнолітньому за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків, встановлені КК України?

5. Охарактеризуйте особливості звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням?

6. Охарактеризуйте особливості звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

7. Розкрийте особливості застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання неповнолітніх.

8. Охарактеризуйте особливості погашення і зняття судимості щодо осіб, які вчинили злочин до

досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Вирішити задачі:

Задача 1. Сімнадцятирічний Д. вчинив крадіжку з проникненням в житло. Його було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України. Під час досудового розслідування Д. щиро розкався у вчиненому, повністю відшкодував потерпілому всі завдані збитки.

Чи можливе звільнення Д. від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2. Ш. був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 152 КК України, оскільки вчинив зґвалтування з використанням безпорадного стану потерпілої особи. На момент вчинення кримінального правопорушення Ш. не виповнилося 17 років.

Чи можливе звільнення Ш. від відбування покарання з випробуванням?

Задача 3. Неповнолітній К. на початку квітня минулого року був засуджений до одного року виправних робіт за зараження іншої особи венеричною хворобою. Через недбалість співробітника органу, що відає виконанням цього виду покарання, вирок суду не було виконано. К. покарання не відбув. У листопаді минулого року К. вчинив нове кримінальне правопорушення.

Чи повинен К. відбувати покарання за перше кримінальне правопорушення?

Які строки виконання обвинувального вироку суду?

Задача 4. Шістнадцятирічний Л. був засуджений за крадіжку чужого майна з проникненням в житло до 4 років позбавлення волі. Після відбуття ним 1 року і 5 місяців позбавлення волі адміністрація спеціальної виховної установи та комісія в справах неповнолітніх направила в суд клопотання про умовно-дострокове звільнення К., вказавши, що він довів своє виправлення та відбув більше третини призначеного судом покарання.

Чи підлягає таке клопотання задоволенню? Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 5. Чотирнадцятирічний Л. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, до позбавлення волі строком на три роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком два роки. Через рік він вчинив крадіжку та був притягнутий до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України. Суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 2 роки.

Чи правильно суд призначив Л. покарання за вчинене кримінальне правопорушення?

